

На Томина неделя си припомняме думите на Христос: Блажени ония, които, без да видят, са повярвали...

Томина неделя

В първата неделя след Възкресение Христово почитаме паметта на един от дванайсетте Христови ученици – апостол Тома, известен с прозвището си Неверни. След като Христос възкръсва и се явява на учениците си, Тома не е сред тях. Когато по-късно те му казват “Видяхме Господа”, той им отвърща: “Ако не видя на ръцете му раните от гвоздеите и не сложа ръка на ребрата му, няма да повярвам”.

На първата неделя след възкресението Исус отново се явява на учениците си, сред които вече е и Тома. Христос се обръща към него и му казва: “Дай си пръста тук и виж ръцете ми, дай ръката си и я сложи на ребрата ми. И не бъди невярващ, а вярващ. Понеже ме видя, повярва ли? Блажени са тези, които без да видят, са повярвали”. Тома не се колебава да бръкне с пръсти в раните на Исус, след което възкликва: „Господ мой и Бог мой!”.

Така съмнението на Тома става причина недвусмислено да се разкрие

истината за Възкресението, а самият той получава определението Неверни. В българския език изразът „Тома Неверни“ е превърнат в идиом, означаващ недоверчив, вечно съмняващ се скептик. Като идиом остава и фразата „слагам пръст в раната“ – повдигам болезнен въпрос.

Апокрифи и легенди за светеца

Св. апостол Тома е родом от Галилея. На древния арамейски език името му означава „близък“, затова се говори, че приличал много на Исус. Твърди се, че бил много добър майстор строител. Според житието му, скоро след като му се паднало по жребий да проповядва в Индия, в Йерусалим пристигнал пратеник на индийския цар, който търсел изкусен художник, за да му построи разкошен дворец. Тома се наел да изпълни задачата и отпътувал за Индия.

Явил се пред царя и получил от него пари за строежа, които обаче бързо раздал на бедните и болните, като проповядвал Христовото учение. Владетелят се разгневил и затворил апостола в тъмница, но скоро станало чудо – след тежко боледуване, царският брат оздравял и получил видение на прекрасен небесен дворец.

Царят разбрал, че Тома му е приготвил не земно, а небесно жилище с милостинята, която е раздал за спасение на душата му, и заедно с брат си се обърнал към християнството. Поради този епизод от житието си, макар да не е бил на практика строител, апостол Тома се смята за покровител на строителите и зидарите, както и на дърводелците, наред с други свети люде като старозаветния Ной и Йосиф Обручник.

Като майстор строител и дърводелец светецът е обрисуван и в апокрифите. Там той представя себе си по следния начин: „Дърводелец съм, умея да правя рала и кораби. И на камъка съм майстор, мога да зидам царски дворове и палати“.

Старите строители разказвали, че Св. Тома бил майстор дюлгерин и издигнал джамията на султан Селим в Одрин. Направил я толкова хубава, че султанът го попитал може ли да построи по-хубава. Майсторът отговорил, че зависи от парите. Разгневен, султанът решил да го убие, но Тома се досетил и се качил на едно от минаретата, направил си крила и литнал. Според някои варианти

той се спасил, а според други – паднал и умрял.

В народните вярвания

Свързваната с името на светеца Томина неделя е последният ден от Светлата седмица след Великден. Народът ни я нарича още Празна неделя, защото е “празна” откъм работа – в седемте дни не се работи.

В миналото определяли този ден и като Великден на умрелите. Тогава жените боядисвали отново яйца и ги раздавали за починалите си близки – за упокой на душите им и за да не вампирясват.

Имен ден празнуват всички с имената Тома, Томислав, Томислава.

Из колекцията на Радио България...